

FÆLLES ARBEJDSMARKED

SOCIAL DUMPING

VEDTAGET AF LANDSLEDEREN 31. JULI 2010

Social dumping dækker over en række problemer og kan derfor ikke afgrænses til én problematik. Problematikkerne dækker over forskellige former for forringelser af løn- og arbejdsvilkår. Forringelser som sker fordi nogen kan sælges deres arbejdskraft billigere, fordi de har lavere leveomkostninger eller forventninger til løn- og arbejdsvilkår. Som oftest sker det når udenlandsk arbejdskraft kommer til Danmark. I Tyskland er der dog eksempler på social dumping internt i landet. Forringelserne af arbejdernes vilkår sker der med en argumentation om at kunne opretholde konkurrenceevnen. I Danmark er problemet især udbredt i byggebranchen og generelt i ufaglærte stillinger.

Social dumping er et stadigt stigende problem. Dette skyldes især EU's direktiver om arbejdskraftens frie bevægelighed kombineret med udvidelse af det europæiske fællesskab. Da EU udvidede fællesskabet i 2004 indførtes en række midlertidige restriktioner for de nye lande. Restriktionerne begrænsede mulighederne for at flytte til andre EU-lande for at arbejde. Dette betegnedes *Østaf-talen*, da 10 ud af de 12 nye EU-lande er Central- og i særdeleshed Østeuropæiske. Denne aftale ophørte 1. maj 2009, hvorved alle 25 EU-lande havde samme regler mht. mobilitet af arbejdskraft. Dette betyder, at antallet af virksomheder og arbejdere fra de nye EU-lande, der arbejder i Danmark er eksploderet. Dette kombineret med en ringe registrering og kontrol af de nye virksomheder og arbejdere i Danmark har gjort det umuligt at komme skattesnyd, brug af illegal arbejdskraft og arbejde udført uden overenskomster til livs. Det medfører en række problemer for Danmark som samfund – og for den enkelte danske arbejder.

UDFORDRINGER

Konsekvenserne ved social dumping går udover enkelte personer, der mister deres job til udenlandske arbejdere. Men social dumping lægger også et pres på vores arbejdsmarkedsmodel, når der kommer flere og flere uorganiserede arbejdere, der arbejder til ringere forhold end de danske overenskomster.

Den danske model er bygget op omkring overenskomster mellem arbejdsgiver og arbejdstager, der skitserer løn- og arbejdsforhold. Når andelen af uorganiseret udenlandsk arbejdskraft stiger, bliver det svært for fagforeningerne at tegne overenskomster, og det bliver nemmere for arbejdsgiverne at omgå disse. Den sociale dumping kan på den måde undergrave overenskomsterne og dermed den danske model. Den store udfordring her er, at sikre at udenlandske arbejdere, der kommer til Danmark, melder sig ind i danske fagforeninger og bakker op om de danske overenskomster.

Arbejde der foretages i Danmark, skal selvfølgelig udføres i henhold til dansk lovgivning, men det er desværre ikke altid sådan. Alt for tit udnytter arbejdsgivere udlændingenes lave kendskab til de danske regler, og derfor oplever man, at arbejdsmiljøloven bliver tilsidesat og der bliver set bort fra sikkerheden. Hvis der samtidig bliver brugt udenlandske virksomheder som underentreprenører, er det næsten umuligt at retsforfølge lovbruderne og sikre at reglerne bliver overholdt.

En stor udfordring er at sørge for at sikkerheden på arbejdspladserne er i orden, at lovgivningen bliver overholdt, og at det har konsekvenser, når virksomheder sætter menneskers liv i fare i jagten på profit.

Når udenlandske arbejdere kommer til Danmark og arbejder til en løn, der er lavere end hvad danske arbejdere kan og vil acceptere, tager de arbejdet, og når beskæftigelsen i forvejen er lav, medfører dette en større arbejdsløshed. Det kan lede til flere langtidsledige, der har svært ved at komme i arbejdet, hvilket har både personlig omkostninger for de arbejdsløse, samt er en stor udgift for staten.

Hvis det danske samfund og den danske model skal kunne fortsætte på samme måde som i dag, så bliver vi nødt til at tage hånd om de udfordringer, som social dumping giver.

LØSNINGSFORSLAG

For det første er det nødvendigt med reformer i EU, som beskytter fagbevægelsens grundrettigheder og sikrer at de højeste tilgængelige standarder på arbejdsmarkedet altid følges. Dette arbejde skal have højeste prioritet af venstrefløjens i EU's organer.

For det andet er det nødvendigt at prioritere kampen mod social dumping nationalt. Politiet og Skat skal have snyd og fusk på arbejdsmarkedet som meget højere prioriteter, end de har i dag. Derudover skal det overvejes hvilke sanktioner, der kan pålægges firmaer og personer, der bryder danske love og regler.

Men myndighederne kan ikke bekæmpe den sociale dumping alene. De sidste år har tydeligt vist, at myndighederne langt fra sikrer, at den udenlandske arbejdskraft bliver betalt efter gældende regler, og at arbejdsmiljøloven overholdes. I Danmark er det i praksis fagforeningerne, der har udgjort det største værn mod forringelser af løn- og arbejdsforhold.

For at forhindre social dumping og sikre lønmodtagerne ordentlige forhold, må vi derfor også styrke den europæiske fagbevægelse og dens muligheder for at gribe ind, hvor løn- og arbejdsforhold ikke er i orden

SFU vil have ordentlige forhold på det danske arbejdsmarked og vil arbejde for at følgende fire principper overholdes:

- 1.** Arbejde i Danmark skal først og fremmest udføres af folk, der bor i Danmark
- 2.** Arbejde i Danmark skal foregå på danske vilkår – vi accepterer ikke forringelser af lønninger og arbejdsforhold som undergraver de danske overenskomster
- 3.** Udenlandske arbejdstageres viden om danske overenskomster og arbejdsmiljøloven skal højnes
- 4.** Arbejde der udføres i Danmark, skal der betales skat af i Danmark
- 5.** Arbejde i Danmark skal leve op til de danske regler og krav – udenlandske underleverandører, der ikke overholder reglerne, skal retsforfølges.

PERSPEKTIVER

Årsagen til det store fokus på social dumping i dag har især været den massive stigning i arbejdsløsheden herhjemme de sidste par år, hvor en øget indvandring af arbejdskraft øger

ledigheden. Men på sigt forudses det, at vi i Danmark står med et holdbarhedsproblem, der dækker over en stor mangel på især ufaglært og faglært arbejdskraft. I en sådan situation kan man frygte, at man blot løser problemet ved import af udenlandsk arbejdskraft. Det er kortsigtet, for som konsekvens heraf falder incitamentet til at uddanne egen arbejdsstyrke og skabe en aktiv beskæftigelsesindsats. SFU mener i stedet, at opgaven for Danmark først og fremmest må være, at sikre en fuldt uddannet dansk arbejdsstyrke, som kan imødekomme efterspørgslen på et fremtidigt dansk arbejdsmarked. Samtidig kan der være en fare ved at gøre sig afhængig af arbejdskraft udefra, da Danmark kan blive følsomt overfor ændringer i arbejdsstyrken i resten af Europa.

Social dumping udgør den største trussel for arbejdernes rettigheder og arbejdsforhold i nyere tid og omfanget af problemet vokser sig kun større. I takt med at organiseringen på det danske arbejdsmarked falder og forholdene forringes bliver det kun sværere at kontrollere at regler og aftaler overholdes. Der er derfor behov for politisk handling nu!